

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Греська Юрія Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) другого речення абзацу четвертого пункту 1 статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“

К и ї в
19 квітня 2023 року
№ 60-2(І)/2023

Справа № 3-56/2023(115/23)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуючого,
Петришина Олександра Віталійовича,
Совгирі Ольги Володимирівни – доповідача,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Греська Юрія Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) другого речення абзацу четвертого пункту 1 статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“ від 20 грудня 1991 року № 2011–ХІІ (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 15, ст. 190) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Совгирю О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Гресько Ю.П. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність приписам частини п'ятої статті 17, частини другої

статті 24, статей 47, 48 Конституції України (конституційність) друге речення абзацу четвертого пункту 1 статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“ від 20 грудня 1991 року № 2011–ХІІ зі змінами (далі – Закон).

Абзацом четвертим пункту 1 статті 12 Закону передбачено: „Військовослужбовцям, які мають вислугу на військовій службі 20 років і більше, та членам їх сімей надаються жилі приміщення для постійного проживання або за їх бажанням грошова компенсація за належне їм для отримання жиле приміщення. Такі жилі приміщення або грошова компенсація надаються їм один раз протягом усього часу проходження військової служби за умови, що ними не було використано право на безоплатну приватизацію житла, з урахуванням особливостей, визначених пунктом 10 цієї статті“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Гресько Ю.П. проходив військову службу в різних органах Державної прикордонної служби України (далі – Держприкордонслужба) і був звільнений 6 серпня 2019 року.

У 2008 році під час проходження військової служби у місті Білгород-Дністровський Гресько Ю.П. і члени його сім'ї – Гресько А.В. (дружина) і Гресько В.Ю. (син) – були забезпечені службовим житлом. За словами автора клопотання, після того, як він переїхав у іншу місцевість для проходження військової служби та розлучився у 2010 році, Гресько А.В. „самостійно ініціювала питання зняття статусу службової та приватизації вказаної квартири“. Тобто колишня дружина та син Греська Ю.П. використали право на безоплатну приватизацію житла, яке надавалося йому як військовослужбовцю у тимчасове користування.

У 2018 році Греську Ю.П. і членам його сім'ї – Гресько А.В. і Греську В.Ю. – була надана службова квартира в місті Києві.

У січні 2020 року, після звільнення Греська Ю.П. з військової служби, Адміністрація Держприкордонслужби повідомила його про потребу здати службове житло в місті Києві.

У червні 2020 року Адміністрація Держприкордонслужби звернулася до Шевченківського районного суду міста Києва з позовом до Греська Ю.П., його дружини та сина про зобов'язання виселитися та знятися з реєстрації зі службової квартири в місті Києві. Позов мотивовано тим, що звільнення Греська Ю.П. „з військової служби, його виключення зі списків особового складу, зняття з усіх видів забезпечення, а також той факт, що відповідачі забезпечені іншим житлом [у місті Білгород-Дністровський], яке надавалося їм раніше, було приватизоване та перебуває на даний час у них в приватній власності, <...> вимоги Адміністрації Державної прикордонної служби стосовно визнання Відповідачів такими, що втратили право на проживання у службовій квартирі [у місті Києві] <...> їх виселення та зняття з реєстрації за адресою зазначеної службової квартири є абсолютно законними“.

Шевченківський районний суд міста Києва рішенням від 22 лютого 2022 року, яке Київський апеляційний суд постановою від 15 вересня 2022 року залишив без змін, позов задовольнив частково: зобов'язав Гресько А.В. виселитися та знятися з реєстрації зі службового житла, а в решті позову відмовив.

Не погоджуючись із судовими рішеннями судів першої та апеляційної інстанцій, Адміністрація Держприкордонслужби подала касаційну скаргу, яку Верховний Суд у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду постановою від 7 грудня 2022 року задовольнив частково: рішення Шевченківського районного суду міста Києва від 22 лютого 2022 року та постанову Київського апеляційного суду від 15 вересня 2022 року змінив, виклавши їх мотивувальні частини у такій редакції:

«Ураховуючи, що під час проходження Греськом Ю.П. військової служби у Білгород-Дністровському прикордонному загоні держава забезпечила його та членів його сім'ї жилим приміщенням, Гресько А.В. (як колишній член сім'ї

військовослужбовця) та його неповнолітній син Гресько В.Ю. є власниками цього житла, колегія суддів не погоджується із висновками суду першої інстанції про неможливість виселення Греська Ю.П. та Греська В.Ю. зі спірного службового житла без надання іншого жилого приміщення на підставі статті 125 ЖК України.

Виходячи зі змісту статей 48, 118, 119, 124, 125 ЖК України, статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий статус військовослужбовців та членів їх сімей“ заборона виселення поширюється на звільнених з військової служби військовослужбовців, які не були забезпечені житлом для постійного проживання в межах норми.

Перед відповідачем Греськом Ю.П., як військовослужбовцем, держава виконала свій обов'язок, передбачений частиною першою статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий статус військовослужбовців та членів їх сімей“, та забезпечила його житловим приміщенням для постійного проживання, з можливістю приватизації, право на яку реалізовано членами його сім'ї.

<...>

Виходячи із необхідності забезпечення загальнонаціональної та економічної безпеки і добробуту, ефективного витрачання матеріальних ресурсів, захисту прав військовослужбовців, які не забезпечені ані постійним, ані службовим житловим, а також принципів рівності, добросовісності та справедливості, на військовослужбовців (звільнених з військової служби), а також членів їхніх сімей, які були забезпечені постійним житлом в межах норми, не поширюються гарантії, передбачені абзацом третім статті 125 ЖК України.

З припиненням військової служби вказаної категорії військовослужбовців припиняється право на користування службовим житловим приміщенням, наданим на період її проходження, що виключає можливість застосування статті 125 ЖК України під час розгляду спору про виселення без надання іншого житла (яке вже було надано державою)».

Також у постанові від 7 грудня 2022 року Верховний Суд звернув увагу на те, що під час вирішення питання про наявність правових підстав для виселення

Греська Ю.П. та членів його сім'ї зі службового житла у місті Києві потрібно враховувати факт його призову на військову службу з 11 березня 2022 року із зарахуванням на всі види забезпечення:

«За військовослужбовцями, призваними на військову службу під час мобілізації, на особливий період або на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, зберігаються жилі приміщення, які вони займали до призову на строкову військову службу та військову службу під час мобілізації, на особливий період або на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період (абзац 2 пункту 1 статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий статус військовослужбовців та членів їх сімей“).

<...>

З урахуванням того, що спірне службове житло було надано військовослужбовцю Греську Ю.П. та членам його сім'ї на період проходження військової служби, при цьому станом на час розгляду справи він продовжує перебувати на військовій службі, відсутні правові підстави для виселення Греська Ю.П. та його неповнолітнього сина зі службової квартири на підставі статті 124 ЖК України».

Суб'єкт права на конституційну скаргу вважає, що правовим висновком Верховного Суду щодо застосування другого речення абзацу четвертого пункту 1 статті 12 Закону його „фактично наперед позбавлено права на єдине житло“. На думку Греська Ю.П., „таке положення закону, в поєднанні з таким його тлумаченням Верховним Судом, є схоластичним, та не враховує можливості змін життєвих обставин у військовослужбовців протягом періоду проходження служби, що властиво людям у вільній демократичній соціальній державі, якою проголошено Україну“.

Також автор клопотання зазначає про те, що „право громадянина на житло є базовим правом, не є одноразовим, і не може ставитися у залежність від волевиявлення та дій (чи бездіяльності) третіх осіб“.

Обґрунтовуючи неконституційність оспорюваних положень Закону, Гресько Ю.П. посилається на окремі приписи Конституції України, Житлового

кодексу України, на Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та Протокол № 12 до неї, на рішення Конституційного Суду України, а також на судові рішення у його справі.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); у конституційній скарзі зазначається обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону, та, зокрема, якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої статті 77).

3.1. Постанова Верховного Суду від 7 грудня 2022 року є остаточним судовим рішенням у справі Греська Ю.П. і набрала законної сили з моменту її прийняття.

Гресько Ю.П. звернувся до Конституційного Суду України 21 березня 2023 року, тобто поза межами строку, передбаченого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, однак у заяві про

усунення недоліків, поданій разом із конституційною скаргою, фактично висловив клопотання про поновлення пропущеного строку для її подання.

Ураховуючи, що Гресько Ю.П. негайно усунув недоліки вперше поданої в межах строку, передбаченого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, конституційної скарги, що стали підставою для її повернення, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України вбачає підставу для поновлення строку для подання конституційної скарги у цій справі.

3.2. Стверджуючи про невідповідність Конституції України другого речення абзацу четвертого пункту 1 статті 12 Закону, Гресько Ю.П. фактично висловив незгоду із існуючим законодавчим регулюванням умов надання жилих приміщень для постійного проживання військовослужбовцям, які мають вислугу на військовій службі 20 років і більше, та членам їх сімей, а також остаточним судовим рішенням у його справі, що не є обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) у розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

В аспекті тверджень Греська Ю.П. про неконституційність оспорюваних положень Закону з урахуванням висновків, викладених у постанові Верховного Суду від 7 грудня 2022 року, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України звертає увагу на те, що вирішення питань, пов'язаних зі сферою правозастосування, не належить до компетенції Конституційного Суду України, який не наділений повноваженнями перевіряти законність та обґрунтованість ухвалених судових рішень і правильність застосування судами законів України.

Отже, автор клопотання не навів належного обґрунтування тверджень щодо неконституційності другого речення абзацу четвертого пункту 1 статті 12 Закону, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у

справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Греська Юрія Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) другого речення абзацу четвертого пункту 1 статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей“ від 20 грудня 1991 року № 2011–ХІІ зі змінами на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

